

TOPONÍMIA DELS POBLES VALENCIANS

ESTUBENY

LA COSTERA

ACADE
MIAVA
LENCI
ANADE
LALLE
NGUA

AJUNTAMENT
D'ESTUBENY

ACADÈMIA VALENCIANA DE LA LLENGUA

SECCIÓ D'ONOMÀSTICA

COORDINACIÓ I GESTIÓ

Unitat de Recursos Tecnicolingüístics

DISSENY

Vicent Almar

MAQUETACIÓ I GRAFISME

Guillermo Tomás Lull

© Acadèmia Valenciana de la Llengua

Col·lecció: Onomàstica i Toponímia

Sèrie: Toponímia dels Pobles Valencians
Estubeny, 132

Editat per: Publicacions de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua

Av. de la Constitució, 284

46019 València

Tel.: 96 387 40 23

Adreça electrònica: avl@gva.es

Amb la col·laboració de l'Ajuntament d'Estubeny

ISBN: 978-84-482-5111-6

Depòsit legal: V-926-2009

Impressió: Graphic 3

www.avl.gva.es

ESTUBENY

El municipi d'Estubeny se situa a l'extrem nord-occidental de la comarca de la Costera, als límits amb la Canal de Navarrés i la Ribera Alta. Amb una superfície de 6,4 km² i una forma aproximadament triangular amb el vèrtex apuntant cap a llevant, el terme d'Estubeny limita amb el d'Anna, pel ponent (el Nero); pel nord, amb Sellent; pel llevant, amb Sellent, Llanera de Ranes i un enclavament de Xàtiva (la Font Amarga), i pel sud, amb Llanera de Ranes (la serra de la Cova de la Rata).

El terme està format per l'estretíssima vall del riu de Sellent, que corre de ponent a llevant, amb ribes abruptes, sobretot al marge esquerre. És un territori accidentat, solcat per una gran quantitat de barrancs i escorredors que baixen al riu de Sellent des de les elevacions que envolten el terme, sovint amb notables desnivells. Només hi ha algunes planes a la riba dreta del riu (pla de la Taverneta, pla dels Olivars). Per això, fins fa poc el terme ha constituït, en la immensa majoria, terreny de secà, amb zones molt limitades de reg. Només en les darreres dècades hi ha hagut una gran extensió del reg localitzat i la transformació de terrasses de muntanya en tarongers.

Hi ha testimonis de la població d'Estubeny des de la prehistòria. Les restes arqueològiques trobades a la cova Baixa i a la Barcella es remunten al mesolític i n'hi ha també de l'edat dels metalls a la cova Alta, la Teixonera i el darrer tram del barranc de la Maravella, conegut significativament com a barranc de les Coves. S'han trobat, a més, restes de vil·les rústiques romanes al pla dels Olivars, al Villar i als Lleus.

Estubeny apareix citat ja l'any 1248 en el *Llibre del Repartiment*, en què Jaume I atorga a quatre pobladors (Guillem de Vall-Ilebrera, Manent de Vila, Domènec Royà i Joan Veçino) tres jorvades de terra a cada un. L'any 1373 apareix citat com a *alqueria* i el 1378 com a *lloc* del terme de Xàtiva, propietat de Bartomeu d'Alavanya. Posteriorment va pertànyer a la família Ferriol i a Sebastià Gil. A mitjan segle XVI l'habitaven deu famílies de moriscs i l'any 1748 va patir, com tota la Costera, un fort terratrèmol que el va afectar de manera notable. Precisament al final del segle XVIII l'il·lustrat Antoni-Josep Cavanilles hi constatava "una curta població de 25 veïns" i assenyalava que degué ser de veïnat més extens en temps dels moros, d'acord amb les coves subterrànies buides i la multitud de sepulcres que havien anat descobrint-se. A mitjan segle XIX havia pujat a quasi 200 habitants i el 1900 arribava als 285. L'emigració ha fet oscil·lar la població a la baixa al llarg del segle XX, però amb el tombant del segle XX al XXI hi ha hagut una recuperació, que situa la població en 166 habitants.

ELEMENTS FÍSICS I VIES DE COMUNICACIÓ

Orografia

Alt de la Cova del Roig (o de Gasparo)	el Nero
Cingle de l'Estret	l'Estret
Cova Afonada	la Crebantada
Cova Alta i Cova Baixa	la Moleta
Cova de Guerola	Molló d'Ondara
Cova de la Canyamera	Pedra de l'Hedra
Cova de Victòria	Penyalar d'Anna
el Massisco	Penyot Roig
	Penyots de la Cova de la Rata

Hidrografia natural

Barranc d'Isquierdo	Barranc de Suc
Barranc de l'Argilagar (o dels Flares)	Barranc de Taiboles
Barranc de l'Estret (o del Massisco)	Font de la Moleta
Barranc de la Maravella (o de les Coves)	Font de Mamella
Barranc de la Sal	Font del Cardinxar
Barranc de la Taverneta	l'Assut
Barranc de les Foietes (o de l'Abadeger)	Motor de Sant Onofre
Barranc de les Salinetes	Naixement de la Taverneta
	Riu de Sellent
	Viver de la Taverneta

Vies de comunicació

Camí de l'Assut (o del Pla dels Olivars)	Camí del Correu
Camí de la Putaia (o de les Hortes Noves)	Camí del Massisco
Camí de les Vinyes Velles	Camí del Molí (o del Canal)
Camí de Sellent (o del Palmeral)	Camí del Pla de l'Alt
Camí de Taiboles	Camí del Riu
Camí de Taiboles de Dalt	Camí del Terror
Camí de València	Camí del Villar
Camí de Xàtiva (o de la Taverneta)	Camí dels Lleus
Camí del Canal	Carretera d'Anna
	Carretera de Rotglà

PRESENCIA HUMANA

Poblament

Casa de la Barcella
Casa de la Moleta

Estubeny
Fàbrica de la Llum

Partides i paratges

el Cementeri
el Frontó
el Massisco
el Molí
el Secanet
el Villar
el Viver
els Cantalars
els Corralets
els Esgarrats de la Figuereta
els Lleus
els Molinets
els Quatre Camins
l'Argilagar
l'Horta d'Allà Baix
l'Horta Perera
l'Horteta
la Barcella
la Caiguda del Nero
la Canyadeta
la Carada d'Ondara
la Figueratxa
la Font
la Llebreria

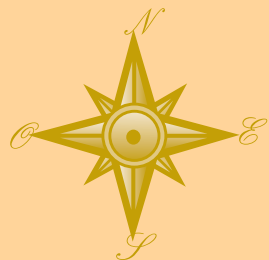
la Marjaleta
la Pedrissa
la Putaia
la Rotxa
la Taverneta
la Teixonera
la Vinya dels Flares
les Costes
les Foietes
les Hortes Noves (o les Terres
Noves)
les Màquines
les Salinetes
les Vinyes Velles
Ombria d'Estubeny (o de la Cova
de la Rata)
Pla de l'Alt
Pla dels Olivars
Racó de les Bigues
Racó de les Conques
Racó de Sagasta
Racó de Vaquero
Taiboles

Altres llocs d'interés

Cementeri

el Calvari

Elements físics i vies de comunicació

- Capital de municipi
- Carretera
- Camí, assagador
- Riu
- Barranc
- Viver
- Muntanya
- Pic, roca
- Cingle
- Cova
- Font
- Motor
- Assut
- Depressió

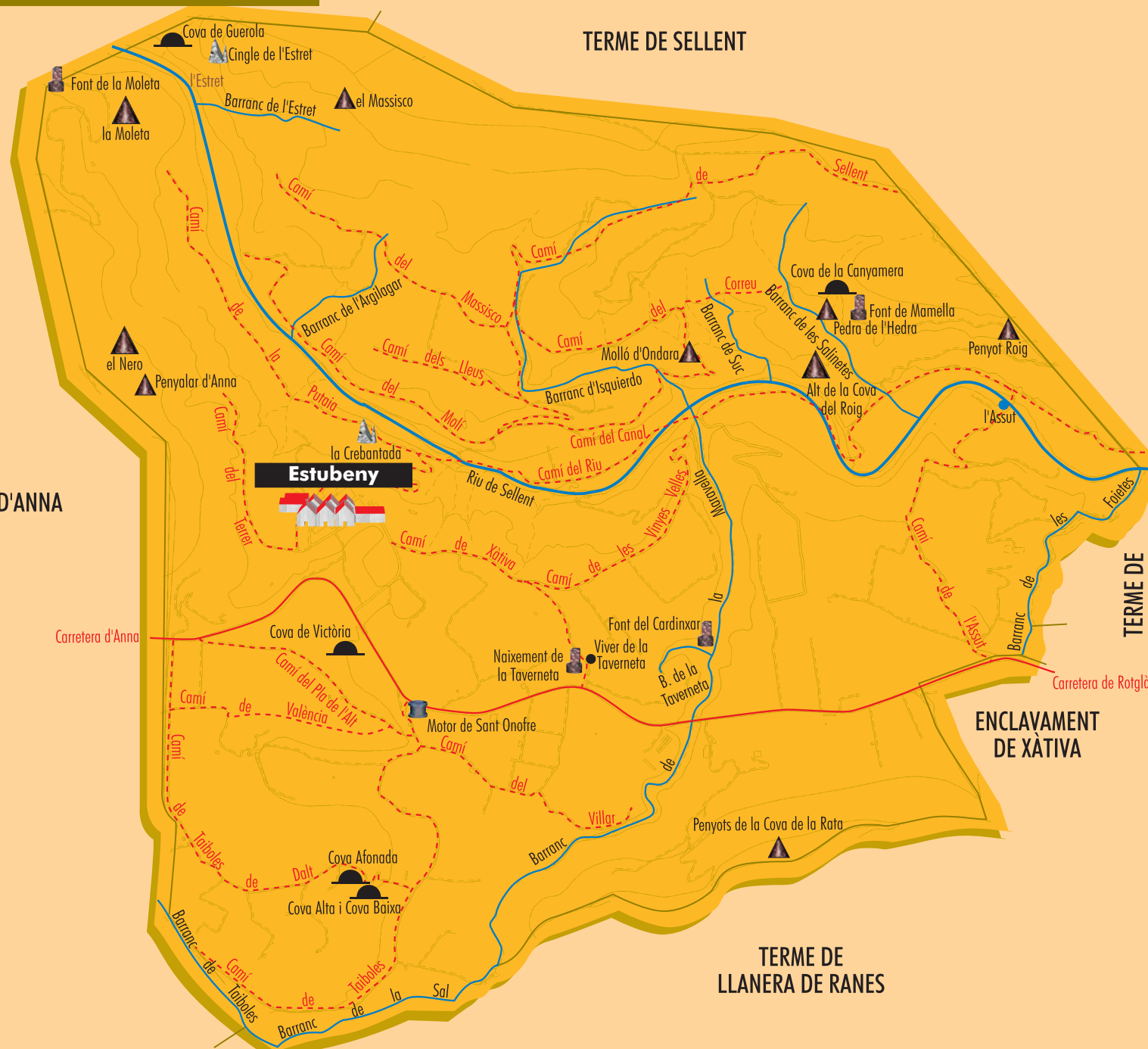
TERME D'ANNA

TERME DE SELLENT

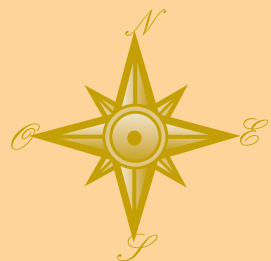
TERME DE
LLANERA DE RANES

ENCLAVAMENT
DE XÀTIVA

TERME DE
LLANERA DE RANES

Presència humana

TERME D'ANNA

TERME DE SELLENT

TERME DE
LLANERA DE RANES

ENCLAVAMENT
DE XÀTIVA

TERME DE
LLANERA DE RANES

- Capital de municipi
- Carretera
- Riu
- Casa
- Ermita
- Cementeri
- Paratge

